

Basel II Düzenlemesinin KOBİler Üzerine Etkisini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma

Doç. Dr. M. Başaran Öztürk
Niğde Üniversitesi, İ.İ.B.F.

Özlem Ege
KOSGEB, Kırşehir Sinerji Odağı

Doç. Dr. Ünsal Ban
Gazi Üniversitesi, Turizm Fakültesi

ÖZET

Bu çalışmada Basel II'ye geçiş sürecinde yaşanacak gelişmelerin KOBİ'ler üzerine olan etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada Basel I ve Basel II Düzenlemeleri özet olarak incelendikten sonra, uygulama bölümünde İç Anadolu Bölgesinde faaliyet gösteren 384 adet KOBİ'ye yönelik olarak yapılan farkındalık araştırmasının sonuçlarına yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Basel II, KOBİ, Kredi Derecelendirme,

ABSTRACT

The purpose of this study is to investigate the effects of events on SMEs being happened in the period of Basel II. First of all study comes Basel I and Basel II standarts and secondly it is explained the effects of Basel II on SMEs. In the metedology part, a quastionnaire has been done on 384 SMes in Middle Anatolia Region in order to measure their awareness on Basel II. Study with conclusion part.

Keywords: Basel II, SME, Credit Assesment

GİRİŞ

Ulaşım, iletişim ve bilişim alanındaki gelişmeler finansal piyasalar arasındaki para akımını hızlandırmış, finansal enstrümanların çeşitliliğini artırmış, bunun bir sonucu olarak da piyasalarda risk artmıştır. Artan riskten etkilenen finansal kurumların başında bankalar yer almış ve artan riskin sonucunda pek çok ülkede bankacılık krizleri yaşanmıştır. Bankacılık sisteminde yaşanan söz konusu krizler, piyasalardaki risklerin bankalar tarafından etkin bir biçimde ölçülememesinden ve yönetilememesinden kaynaklanmıştır.

Bankacılık sisteminde etkin risk yönetim uygulamalarının gerçekleştirilmesi ve sermaye yeterliliğinin sağlanmasına yönelik olarak uluslararası boyutta standartların belirlendiği Basel I Düzenlemesi 1988 yılında Basel Bankacılık Denetleme Komitesi tarafından yayınlanmıştır. Bu

düzenlemenin uygulanması aşamasında 100'den fazla ülkenin katılımının sağlanmasına karşın, finansal piyasalarda yaşanan hızlı gelişme sonrasında Basel I Düzenlemesi yetersiz kalmaya başlamış ve 2004 yılında Basel II Düzenlemesi yayınlanmıştır.

Bu çalışmada, Basel II Düzenlemesi'nin KOBİ'ler üzerindeki etkileri incelenip, İç Anadolu Bölgesi'nde faaliyet gösteren KOBİ'ler üzerinde araştırma yapılmıştır. Çalışmanın birinci bölümünde Basel I ve Basel II düzenlemeleri özet olarak incelenmiş, ikinci bölümünde de uygulamaya yer verilmiştir. Çalışma incelenen konuların genel bir değerlendirmesini içeren sonuç bölümü ile tamamlanmıştır.

1. BASEL I DÜZENLEMESİ

Basel I Düzenlemesi, Basel Komitesi tarafından 1988 yılında “sermaye yeterliliği”ne ilişkin olarak yapılan düzenlemedir. Söz konusu düzenlemenin amacı; üye ülkelere yaptırımda bulunmaksızın uluslararası finansal sistemde yaşanan değişimlere uyum sağlamalarını temin etmektir. Uluslararası Ödemeler Bankası'na (Bank of International Settlements–BIS) bağlı olarak faaliyet gösteren Basel Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Komitesi, sermaye yeterliliği konusundaki düzenlemelerin birbirine yakınlaştırılması amacıyla, 1987 yılında “sermaye yeterliliği oranı” taslağını yayınlamıştır. Taslak, G–10 ülkeleri ile birlikte diğer ülkelere de incelenmesi ve sonuçlarının komiteye iletilmesi amacıyla gönderilmiştir. Ülkelerden alınan geribildirimler doğrultusunda yapılan değişikliklerden sonra düzenlemenin son şekli oluşturulmuştur. Söz konusu düzenleme ile uluslararası düzeyde faaliyet gösteren bankalara en az %8 yasal sermaye yeterlilik oranı - SYO ile faaliyette bulunmaları esası getirilmiş olup, sermaye yeterliliğinin hesaplanması aşağıdaki biçimde formüle edilmiştir.

$$SYO = \text{Özkaynak} / \text{Kredi Riski} \geq \%8$$

Kredi riski; bankaların müşterilerine kullandırdığı kredinin, almış oldukları menkul kıymetin veya çeşitli sebeplerle verdikleri paranın tamamının veya bir kısmının geri dönüşünün olmamasını ifade etmektedir (Sezer, 2006: 6).

Bankaların finansal sağlamlığında piyasa risklerinin de oldukça önemli olduğunun daha iyi anlaşılmasının ve sektörde ortaya çıkan gelişmelerin paralelinde, piyasa risklerinin “Sermaye Yeterlilik Rasyosu” hesaplamasına dâhil edilmesini içeren yeni bir düzenleme, Basel Komitesi tarafından 1996 yılında yayınlanmıştır. Buna göre sermaye yeterliliği hesaplamalarına faiz oranı ve döviz kurlarındaki değişimlere bağlı olarak ortaya çıkan riskleri de kapsayan piyasa riski ilave edilmiştir. Piyasa riskinin de ilave edildiği formül aşağıda sunulmuştur (Teker vd., 2005:45).

$$SYO = \text{Özkaynak} / \text{Kredi Riski} + \text{Piyasa Riski} \geq \%8$$

Basel I Düzenlemesi'nde sermaye yeterliliği hesaplaması, bankaların bilançosundaki varlıkların risk düzeylerine göre %0, %10, %20, %50 ve %100 olmak üzere 5 risk ağırlığında sınıflamaya tabi tutularak ilişkilendirilmiştir. Söz konusu uygulama farklı alanlarda faaliyet gösteren bankaların aynı risk

ağırlıklarını kullanmalarını öngörmesi sebebiyle eleştirilere maruz kalmıştır. Basel I Düzenlemesi'ne getirilen önemli bir başka eleştiri de “kulüp kuralı” ile ilgilidir. Kulüp kuralı; varlıkların risk ağırlıklarını riski üstlenilen tarafından OECD üyesi olup olmamasına bağlı olarak değerlendirmektedir. Söz konusu kritere göre, herhangi bir farklılık gözetmeksizin her bir OECD üyesi ülke hazinesi'ne açılan kredinin risk ağırlığı % 0 üye ülkelerin bankalarına olan borçlara %20 ve OECD üyesi olmayan ülkelere açılan kredinin risk ağırlığı %100 olarak değerlendirilmektedir. Bu kural, OECD'ye üye ülkelerin bankalarına daha düşük sermaye yeterliliği ile faaliyetlerini sürdürme olanağı sunarak rekabet eşitsizliği yaratmaktadır. Basel I Düzenlemesi'ne ilişkin yöneltilen bu ve benzeri eleştiriler Basel II Düzenlemesi'nin çıkış noktasını oluşturmuştur.

2. BASEL II DÜZENLEMESİ

Basel II Düzenlemesi, Basel I Düzenlemesi ile hedeflenen hususların yanında bankaların sağlıklı ve etkin olarak çalışmaları için kendi iç kontrol ve yönetim sistemleri, denetim işlevi ile piyasa disiplini konularına yer vermekte olup, bankaların asgari sermaye gereklerini hesaplamada dikkate alacakları kredi ve faaliyet risklerini ölçebilmeleri için basitten gelişmişe doğru bir dizi metodolojinin kullanılmasını öngörmektedir.

Basel Komitesi Basel II Düzenlemesi'nin amacını; “risk yönetimine daha fazla önem vermek ve bankaların risk değerlendirme kapasitelerinde devam eden gelişmeleri cesaretlendirmek” olarak ifade etmektedir (Yayla vd., 2005: 5). Düzenleme, güçlü ve etkin bir risk yönetimine sahip bankaların ödüllendirilmesi temeline dayanmaktadır. Basel II Düzenlemesi ile bankaların düzenleyici sermaye gereğini tutturmak için risklere karşı çok daha duyarlı olmalarını sağlayacak yaklaşımlar getirilmektedir. Basel II Düzenlemesi bankaların denetim ve gözetiminde daha sağlam bir altyapının tesis edilmesini, risk yönetiminin güçlendirilmesini, piyasa disiplinini, dolayısıyla da küresel düzeyde sürdürülebilir bir finansal istikrarın sağlanmasını hedeflemektedir (Kınık, 2006: 30).

Özetle, Basel II, risklerin daha duyarlı ölçülmesini, her bankanın risk profilinin ayrı ayrı belirlenmesini, banka üst yönetimine düşen sorumlulukların artırılması ile finansal tabloların bankanın gerçek durumunu en iyi biçimde yansıtacak şekilde açıklanması suretiyle finans sektörünün oyuncularları arasındaki asimetrik bilginin asgariye indirilmesini ve bu sayede daha rekabetçi, sağlam ve istikrarlı bir finans sektörüne erişilmesini hedeflemektedir.

Basel II ilk etapta, uluslararası düzeyde faaliyet gösteren bankaları hedeflese de yeni düzenlemenin bu bankalarla finansal ilişki içerisinde olan diğer bankaları da etkileyeceği ve uygulamanın yaygınlaşacağı beklenmektedir

Basel I ve Basel II Düzenlemesi'nin karşılaştırılması aşağıda sunulmaktadır.

Tablo 1: BASEL I ve BASEL II DÜZENLEMELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	
<i>BASEL I DÜZENLEMELERİ</i>	<i>BASEL II DÜZENLEMELERİ</i>
Sadece kredi riski veya piyasa riski dikkate alınmaktadır.	Kredi riskinin daha kapsamlı ele alınmasının yanında, operasyonel risk de dikkate alınmaktadır. SYO riske daha duyarlı hale gelmektedir.
Kredi riskine ilişkin katsayıların belirlenmesinde OECD ve OECD üyesi olmayan ülke ayrımı bulunmaktadır.	Kredi riskinin ölçülmesi kredi derecelendirme kuruluşlarının ülke ve kuruluş için verdiği dereceler kullanılmaktadır.
Tek bir risk ölçüm yönteminin kullanılmaktadır.	Her bir risk kategorisi için alternatif yöntemlerin varlığının esneklik sağlamanın yanında bankaların iç risk ölçüm yöntemlerinin kullanılması özendirilmektedir.
Tüm finansal kuruluşlara benzer yaklaşımda bulunmaktadır.	Risk yönetimin önemine vurgu yapılmakta ve banka yetkililerinin risk yönetiminden sorumlu tutulmaktadır.
Sadece minimum SYO' na vurgu yapılmaktadır.	Üçlü yapı; SYO yanında, gözetim ve denetimin önemi ile piyasa disiplininin gerekliliğine yapılan vurgu ve gerekli düzenlemeler bulunmaktadır.

Kaynak: BIS. Comparison Between the 1999 and 2006 versions of the Core Principles Methodology-Basel Committee, Basel 2006, 14

Basel II Düzenlemesi, birbirini destekleyen üç temel yapısal blok üzerine kurulmuştur. Bunlar;

- Birinci Yapısal Blok: Asgari Sermaye Yeterliliği,
- İkinci Yapısal Blok: Denetimsel İnceleme Süreci (Denetim Otoritesinin Gözden Geçirilmesi)
- Üçüncü Yapısal Blok: Piyasa Disiplini'dir.

Düzenlemenin birinci yapısal bloğunda; sermaye yeterliliği hesaplamalarına ilişkin yöntem ve esaslardan oluşan asgari sermaye yükümlülüğü yer almaktadır. Asgari sermaye yükümlülüğü hesaplanmasında dikkat çeken değişiklik, kredi riskinin daha detaylı tanımlanması ve operasyonel riskin ilave edilmesidir. Riskin ölçülmesinde piyasa riskine ilişkin bir yenilik getirilmezken kredi riskine ilişkin olarak standart yaklaşım ve içsel derecelendirmeye dayalı yaklaşım olmak üzere iki yöntem oluşturulmuştur (Babuşcu, 2005: 265).

Basel II Düzenlemesi, bankalara faaliyette buldukları piyasanın yapısı, veri kalitesi ve stratejik ihtiyaçları doğrultusunda yaklaşımlar arasında tercihler yapma olanağı sunmaktadır (Candan, H. ve A. Özün, 2006: 10). Standart yaklaşımda kredi riski, krediyi alan tarafların derecelendirme notlarına göre belirlenecektir. Basel II'de yer alan bazı yöntemler bağımsız derecelendirme kuruluşları tarafından verilen derecelendirme notlarını kullanırken, bazı ileri yöntemler ise bankacılık denetim otoritesinden izin alınması koşuluyla bankaların kendi değerlendirmelerine dayanarak verdikleri derecelendirme notlarını da kullanabilmektedir (Dumanoğlu, S. ve N. Ergül, 2009: 113).

İkinci Yapısal Blok; bankanın risk yönetim yaklaşımının denetim otoritesinin incelemesi sürecini açıklamaktadır. Bu bölümde; risk yönetimi rehberliği, denetimsel şeffaflık ve hesap verilebilirliğe ilişkin temel prensiplerin

yanında bankacılık hesaplarındaki faiz oranı riskinin, kredi riskinin, operasyonel riskin, menkulleştirmenin ne şekilde ele alınacağı açıklanmaktadır.

İkinci yapısal bloğunu oluşturan denetsel gözden geçirme süreci sadece bankaların risklerine uygun yeterli sermayeye sahip olmalarını değil, aynı zamanda bankaların daha iyi risk yönetim teknikleri geliştirmelerini ve uygulamalarını teşvik etmeyi amaçlamaktadır (Korkmaz ve Ceylan, 2010: 39). Bu süreçte bankaların iç kontrol sistemi, yönetsel yapısı ile kurumsal yönetim ilkelerine uyumu açısından denetimin yapılması ve bu alanlarda güçlendirici önlemlerin alınması önem kazanmıştır (Aras, 2005: 10).

Üçüncü Yapısal Blok olan piyasa disiplininin amacı; birinci ve ikinci yapısal blokları tamamlamaktır. Finansal kurumların faaliyet sonuçlarını kamuoyuna duyurma aşamasında uymaları gereken asgari standartların belirlenerek piyasa disiplininin sağlanmasına yönelik olarak düzenlenen bölümdür. Basel Komitesi, bu çerçevede bir dizi kamuyu bilgilendirme yükümlülüğü ihdas ederek piyasa disiplininin teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Bunlar arasında uygulamanın kapsamı, sermaye yeterliliği, maruz kalınan riskler, risk değerlendirme süreci yer almakta olup bu şekilde yatırımcıların bankanın risklilik seviyesi ve risklerini nasıl yönettiği hususları hakkında önemli bilgilere sahip olmalarına olanak sağlanmaktadır (BDDK, 2004).

Piyasa disiplininin sağlanmasına yönelik olan bu blokta prensip olarak bankaların kamuya yapacakları açıklamaların, üst düzey yönetimin ve yönetim kurulunun bankanın risklerini ölçme, değerlendirme ve yönetme tarzlarıyla tutarlı olması öngörülmektedir. Örneğin bankalar birinci yapısal blok kapsamında maruz kaldıkları muhtelif risklerin ölçümü ve bu riskler nedeniyle bulunduracakları asgari sermaye düzeyinin belirlenmesi için belirli yaklaşım ve yöntemler kullanılmaktadır. Bu yöntemler doğası gereği oldukça kapsamlı ve karmaşık araç ve yöntemler kullanılarak gerçekleştirilmektedir. Kötü niyet söz konusu olmasa bile hata yapılma ve yanılma olasılığı yüksek olan bu süreçlere ilişkin bilgilerin de kamuya açıklanması hiç şüphesiz bankaların daha dikkatli ve basiretli bir şekilde çalışmalarını teşvik edecektir (Küçüközmen,2006).

Basel II Düzenlemesi'nin üç yapısal bloğu birlikte incelendiğinde birinci yapısal bloğun nicel, ikinci ve üçüncü yapısal bloğun nitel değerlendirmelere önem verdiği görülmektedir. Bu bağlamda Basel II Düzenlemesi yalnızca sermaye yeterliliğine ilişkin bir oran oluşturulmasından çok, maruz kalınan bütün riskleri kapsayan bir düzenleme olarak değerlendirilmektedir (Kalaycı, Ş. ve M. Kaya, 2009: 97).

2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı; Basel II Düzenlemesi hakkında işletme yöneticilerinin bilgi düzeylerinin ve algılarının belirlenmesidir. Bu bağlamda, İç Anadolu Bölgesi'ndeki işletme yöneticilerinin algılarının belirlenmesine yönelik anket çalışması yapılmıştır.

2.1. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI

Araştırmanın ana kütleindeki eleman sayısı kesin olarak bilinmemektedir. Ticaret ve sanayi odaları ile esnaf ve sanatkâr odaları bünyesinde çok sayıda KOBİ bulunmasına karşın kesin sayıya ulaşılammıştır. Bu sebeple ana kütledeki eleman sayısı tam olarak bilinmemektedir. Ana kütleinin eleman sayısının tam olarak bilinmemesinden dolayı % 5 hata payı ile 384 elemandan oluşan bu örneklemin ana kütleiy temsil edeceği varsayılmıştır.

İç Anadolu Bölgesinde faaliyet gösteren birçok KOBİ'ye anket gönderilmesine karşın 8 ilden (Aksaray, Çankırı, Kırıkkale, Kırşehir, Konya, Nevşehir, Niğde ve Yozgat) 384 anket formu geri dönmüş bunlardan 376 tanesi analize uygun bulunmuştur. Anketler yüz yüze veya internet aracılığı ile uygulanmıştır. Anketler uygulanmadan önce soruların anlaşılrlığı ve cevap verme süreleri ile ilgili tespit yapabilmek için Kırşehir'de ki bazı işletmelere gönüllülük esasına göre pilot uygulama yapılmıştır.

Araştırma iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde işletmelerin genel yapılarını ortaya koyan tanımlayıcı sorular (faaliyet yılı, çalışan sayısı, çalışılan sektör, kredi durumları vb.) yer alırken, ikinci bölümde de ilk bölümde Basel II Düzenlemesi hakkında bilgi sahibi olan işletmelerin cevaplaması için Basel II'nin kapsamına ve işleyişine ilişkin sorulara yer verilmiştir.

2.2. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Anket çalışmasında KOBİ'lerden elde edilen bilgiler SPSS paket programında analiz edilmiştir. Verilerin genel dağılımı için frekans tabloları oluşturulmuş olup, işletmelerin görüş, çalışma şekli, bilgi ve becerileri arasında ilişki olup olmadığı araştırılmıştır. Örnekleme yöntemi olarak "tesadüfî olmayan örnekleme" yöntemlerinden "kolayda örnekleme" yöntemi kullanılmıştır. Böylece kısa sürede çok sayıda veriye ulaşılması sağlanmıştır. Bulgulara ilişkin sonuçlarda bölgesel genellemeler yapılmamıştır.

2.3. ARAŞTIRMANIN SONUÇLARI

Elde edilen istatistiki sonuçlar ile İç Anadolu Bölgesi'nde faaliyette bulunan KOBİ'lerin mevcut durumları, demografik özellikleri ile Basel II Düzenlemesi ile ilgili bilgi sahibi olan işletme yöneticilerinin verdikleri cevaplardan ulaşılan sonuçlar yer almaktadır.

	F	%
1-5	106	27,6
6-10	112	29,2
11-15	98	25,5
15 ve fazla	68	17,7
TOPLAM	384	100,0

Katılımcıların çoğunu (%29.2' sini) 6-10 yıl aralığında faaliyet gösteren KOBİ'ler oluştururken, 11-15 yıl aralığında faaliyet gösteren KOBİ'ler % 25.5' ini % 17.7' sini ise 15 yıl ve daha fazla süredir faaliyet gösteren KOBİ'ler oluşturmuştur. % 27.5' ini de 1-5 yıl arasında faaliyet gösteren KOBİ'lerin oluşturduğu gözlenmektedir.

Tablo 3: İşletmelerin Çalışan Sayılarına İlişkin Bulgular		
	f	%
1 – 9	239	62,3
10 – 49	106	27,7
50 – 99	28	7,3
100 – 150	7	1,8
151 – 250	3	,8
251 ve üzeri	0	0
TOPLAM	383	100,0

Katılımcıların 1'i bu soruya cevap vermemiştir. İşletmelerin büyük kısmının (%62.3') 1 - 9 arası eleman çalıştıran, çok küçük bir kısmının (%008) 151-250 arası eleman çalıştıran işletmelerden oluştuğu görülmektedir. 250 ve üzerinde çalışana sahip firma bulunmamaktadır.

Tablo 4: İşletmelerin Faaliyet Gösterdiği Sektörlere İlişkin Bulgular		
	f	%
Gıda, içki ve tütün sanayi	72	18,8
Dokuma, giyim eşyası ve deri sanayi	38	9,9
Orman ürünleri ve mobilya sanayi	47	12,3
Kâğıt - kâğıt ürünleri ve basım sanayi	15	3,9
Kimya petrol, kömür, kauçuk plâstik sanayi	25	6,9
Taş ve toprağa dayalı sanayi	19	4,9
Metal ana sanayi	23	6,0
makine, teçhizat, ulaşım aracı, ilmî ve meslekî ölçme aletleri sanayi	44	11,5
Diğer	101	26,3
	384	100,0

Katılımcıların % 18.8'i gıda, içki ve tütün sanayinde, % 9' u dokuma, giyim eşyası ve deri sanayinde, % 12.3'ü orman ürünleri ve mobilya sanayinde, % 3.9'u kâğıt-kâğıt ürünleri ve basım sanayinde, % 6.9'u kimya-petrol, kömür, kauçuk ve plastik sanayinde, % 4.9'u taş ve toprağa dayalı sanayide, % 6'sı metal sanayinde, % 11.5'i metal eşya-makine, teçhizat, ulaşım aracı, ilmi ve

mesleki ölçme aletleri sanayinde, % 26.3'ünün de diğer sektörlerde faaliyet gösterdiği belirlenmiştir.

Tablo 5: İşletmelerde Yönetimin Kim(ler) Tarafından Yürütülmekte Olduğuna İlişkin Bulgular		
	F	%
Ortaklar tarafından	105	27,4
Aile fertleri tarafından	216	56,4
Profesyonel yöneticiler tarafından	17	4,4
Aile fertleri ve ortaklar tarafından	18	4,7
Aile fertleri ve profesyonel yöneticiler tarafından	27	7,0
TOPLAM	383	100,0

Katılımcılardan 1'i bu soruya cevap vermemiştir. Katılımcıların % 27,4' ü ortaklar tarafından, % 56,4'ü aile fertleri tarafından, % 4,4'ü profesyonel yöneticiler tarafından, % 4,7'si aile fertleri ve ortaklar tarafından, % 7'si aile fertleri ve profesyonel yöneticiler tarafından yönetilen işletmeler olduğu görülmektedir.

Tablo 6: İşletme Kuruluşunda Gerekli Olan Borç Özkaynak Dağılımına İlişkin Bulgular		
	F	%
Ticari krediler (satıcı kredileri)	160	44,5
Bankalardan alınan krediler	130	36,2
Tahvil ihracı	3	,8
Finansal kiralama (leasing)	4	1,1
Diğer	62	17,3
TOPLAM	359	100,0

Katılımcıların 25'i bu soruya cevap vermezken cevap verenlerin %44.5 Ticari krediler ile sağladıkları borç özkaynak dağılımı vardır. Bunun yanında % 36.2'si Bankalardan alınan kredilerle, % 0.8'i Tahvil ihracı ile, % 1.1' i Finansal kiralama ile, % 17.3'ü diğer şekilde tespit edilmiştir.

Tablo 7: İşletmelerde Finansman Sorunlarının Çözümünde Kaynak Sorunu Ne Sıklık İle Yaşandığına İlişkin Bulgular		
	f	%
Hiç yaşanmıyor	30	7,8
Kısmen yaşanıyor	133	34,8
Ara sıra yaşanıyor	160	41,8
Sık sık yaşanıyor	56	14,6
Hep yaşanıyor	4	1,0
TOPLAM	383	100,0

Katılımcıların 1'i bu soruya cevap vermezken 383'ünün % 92.2' sinin farklı düzeylerde kaynak sorunu yaşamakta olduğu görülmektedir.

Tablo 8: İşletmelerde En Çok Karşılaşılan İçsel Finansal Problemlerinin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular		
	F	%
Kredi teminindeki güçlükler	65	19,0
Özkaynak oluşturmama	36	10,6
Yeni sabit yatırımların finanse edememesi	54	15,8
Alacak tahsilinde karşılaşılan güçlükler	153	44,9
İşletme sermayesi ihtiyacının finanse edilememesi	33	9,7
TOPLAM	341	100,0

Katılımcıların %44.9' u alacakların tahsilinde güçlükler yaşamaktadır. % 19.0' ı kredi temininde güçlük yaşamakta, % 10,6'sı özkaynak oluşturmamaktadır. % 15.8' i yeni sabit yatırımlara finanse edemezken, % 9.7' sinin işletme sermayesi ihtiyacını finanse edememekte olduğu görülmektedir.

Tablo 9: İşletmelerin Bankalar İle Çalışma Sıklığına İlişkin Bulgular		
	F	%
Hiç çalışılmıyor	21	5,5
Gerektiğinde çalışıyor	109	28,6
Bazen çalışıyor	65	17,0
Sık sık çalışıyor	124	32,5
Sürekli çalışıyor	63	16,5
TOPLAM	382	100,0

Katılımcıların 2' si bu soruya cevap vermezken cevap verenlerin % 5.5'inin bankalarla hiç çalışmamasına karşın, % 28.6' sını gerektiğinde, % 17.0' ı bazen, % 32.5'i sık sık, % 16.5'i sürekli çalışmakta olduğu görülmektedir.

Tablo 20: İşletmelerin Banka Kredisi Kullanma Durumuna İlişkin Bulgular		
	F	%
Hiç kullanmıyoruz	40	10,5
Gerektiğinde kullanıyoruz	154	40,4
Bazen kullanıyoruz	130	34,2
Sık sık kullanıyoruz	45	11,8
Sürekli kullanıyoruz	12	3,1
TOPLAM	381	100,0

Katılımcıların 3'ü bu soruya cevap vermemiştir. İşletmelerin %10.5'i hiç kredi kullanmamış, buna karşın gerektiğinde kullanan işletme oranı %40.4, bazen kullanan işletme oranı %34.2, sık sık kullanan işletme oranı %11.8, sürekli kullanan işletme oranı ise %3.1 olarak belirlenmiştir. Bulgular göre işletmelerin yaklaşık %90'nı kredi kullanmaktadır.

Tablo 31: Banka Kredisi Kullanmayan İşletmelerin Banka Kredisi Kullanmama Sebeplerine İlişkin Bulgular		
	F	%
Özkaynakların yeterli olması	17	27,0
Yüksek kredi maliyetleri	12	19,0
Teminat göstermenin yarattığı sıkıntılar	14	22,2
Dini inanış gereği	20	31,7
Diğer	0	0
TOPLAM	63	100,0

Katılımcıların %27' si özkaynakları yeterli olduğu için, %19'u yüksek kredi maliyetlerinden dolayı, %22.2' si teminat göstermenin yarattığı sıkıntılardan dolayı ve % 31.7'sinin dini inanışları gereği kredi kullanmamakta olduğu görülmektedir.

Tablo 42: Banka Kredisi Kullanan İşletmelerin Kullandıkları Kredi Türüne İlişkin Bulgular		
	F	%
İşletme kredisi	242	72,8
Yatırım kredisi	28	8,4
İhracat kredisi	8	2,4
İhtiyaç kredisi	50	15,1
Diğer	4	1,2
TOPLAM	332	100,0

Katılımcıların 54'ü bu soruya cevap vermemiştir. %72.8'i işletme kredisi , % 8.4'ü yatırım kredisi, % 2.4'ü ihracat kredisi, % 15.1' i İhtiyaç

kredisi, % 1.2 sinin bunların dışındaki kredi türlerini kullanmakta olduğu görülmektedir.

Tablo 53: İşletmelerin Kredi Kullanırken Tercih Ettikleri Vadeye İlişkin Bulgular		
	F	%
12 ay	58	16,9
13 – 24 ay	186	54,2
25 – 36 ay	90	26,2
37 – 48 ay	4	1,2
49 – 60 ay	5	1,5
TOPLAM	343	100,0

Katılımcıların 41'i bu soruya cevap vermemiştir. Katılımcıların %80,4 ünün 12 aydan daha uzun vadeli kredileri tercih ettikleri, %16,9 'luk kısmının da 12 aydan daha kısa vadeli kredileri tercih ettikleri görülmektedir.

Tablo 64: İşletmelerin Kullandığı Kredilerin Euro Cinsinden Tutarına İlişkin Bulgular		
	F	%
100,000 EURO'dan az	232	69,3
100,000 EURO - 1,000,000 EURO arası	92	27,5
1,000,001 EURO - 5,000,000 EURO arası	3	0,9
5,000,001 EURO - 50,000,000 EURO arası	5	1,5
50,000,000 EURO'dan fazla	3	,9
TOPLAM	335	100,0

Katılımcıların 49'u bu soruya cevap vermemiştir. %69.3'ünün 100.000 eurodan daha az tutarda kredi kullanmakta oldukları görülmektedir.

Tablo 15: İşletmelerin Banka Kredisi Kullanırken En Sık Verdikleri Teminat Türüne İlişkin Bulgular		
	F	%
İpotek	216	63,5
Çek, senet, hazine bonosu	25	7,4
Şahsi kefalet	94	27,6
Kredi Garanti Fonu tarafından verilen garanti ve kefalet	4	1,2
Diğer	1	,3
TOPLAM	340	100,0

Katılımcıların 44'ü bu soruya cevap vermemiştir. Katılımcıların %63.5'inin kullandığı teminat türünün ipotek, 527,6'sının da şahsi kefalet olduğu görülmektedir.

Tablo 16: İşletmelerin Kredi Kullanımında Karşılaştıkları Güçlüklerle İlişkin Bulgular		
	f	%
Geri ödeme güçlüğü	58	17,7
Kredi maliyeti yüksekliği	155	47,3
Teminat gösterme zorluğu	59	18,0
Özsermaye yetersizliği	10	3,1
Kredi kullanımında teşviklerin yetersizliği	45	13,8
TOPLAM	327	100,0

Katılımcıların 57'si bu soruya cevap vermemiştir. Katılımcıların % 47.3 oranı kredi maliyetlerini yüksek bulmakta, %17.7'si geri ödeme güçlüğü, % 18'i teminat gösterme zorluğu yaşamakta olduğu görülmektedir. İşletmelerin % 13.8'i kredi kullanırken teşviklerin yetersizliğinden dolayı günlük çekmekte olduklarını belirtmiştir.

Tablo 17: İşletmelerin Sermaye Yapılarına İlişkin Bulgular		
	f	%
Tamamen özkaynak	165	43,7
Ağırlıklı olarak özkaynak	191	50,7
Ağırlıklı olarak yabancı kaynak	8	2,1
Tamamen yabancı kaynak	0	0
Eşit olarak özkaynak ve yabancı kaynak	13	3,4
TOPLAM	377	100,0

Katılımcıların %50.7'sinin sermaye yapısının ağırlıklı olarak özkaynak, %43.7'sinin tamamen özkaynak olduğu tespit edilmiştir. Bu durum KOBİ'lerin özellikle uzun vadeli yabancı kaynak bulmada güçlükle karşılaşmalarından kaynaklanmakta olup, özkaynak ağırlıklı çalışma AOSM' de artışa sebep olmaktadır.

Tablo 18: İşletmelerin Finansal Kaynaklarını Hangi Alanlarda Değerlendirdiğine İlişkin Bulgular		
	F	%
Stok finansmanı	166	45,1
Alacak finansmanı	19	5,2
Borç ve kredi ödeme	89	24,2
Taahhüt makine ve ekipman alımı	78	21,2
Asıl faaliyet alanı dışı yatırım	16	4,3
TOPLAM	367	100,0

Katılımcıların 17'si bu soruya cevap vermemiştir. %45.1'i finansal kaynaklarını stok finansmanında, % 5.2'si alacak finansmanında, % 24.2' si borç ve kredi geri ödemelerinde, %21.2' si taahhüt makine ve ekipman alımında, %

4,3'ü ise asıl faaliyet alanı dışındaki yatırımlarda kullanmakta oldukları görülmektedir.

Tablo 19: İşletmelerin Basel II ile İlgili Bilgilerinin Olup Olmadığına İlişkin Bulgular		
	f	%
Evet	111	29,4
Hayır	267	70,6
TOPLAM	378	100,0

Katılımcıların 6' sı bu soruya cevap vermemiştir. % 70,6'sının Basel hakkında bilgi sahibi olmadığı, yalnızca % 29,4' nün Basel II ile bilgiye sahip olduğu tespit edilmiştir.

**Bundan sonraki sorular Basel II hakkında bilgi sahibi olanlar tarafından cevaplandırılmıştır.*

Tablo 70: İşletmelerin Kullanacakları Banka Kredilerinde Kredi Derecelendirmesine Tabi Tutulmaları Konusunda Bilgi Sahibi Olup Olmadıklarına İlişkin Bulgular		
	f	%
Evet	87	78,4
Hayır	24	21,6
TOPLAM	111	100,0

Basel II ile ilgili bilgi sahibi olanların çoğu (%78,4'ü) kredi derecelendirmesi konusunda bilgi sahibi iken % 21,6'sının kredi derecelendirmesi konusunda bilgi sahibi olmadıkları görülmektedir.

Tablo 81: Basel II ile İlgili Bilgiyi Nereden Edindiklerine İlişkin Bulgular		
	f	%
Bankamdan	25	23,2
Ticaret ve Sanayi Odasından	3	5,6
KOSGEB' den	10	2,8
Medyadan	64	59,3
Diğer	6	5,6
TOPLAM	108	100,0

Katılımcıların 3' ü bu soruya cevap vermemiştir. Basel II ile ilgili bilgiyi %59,3'ü medyadan, % 23,2'sinin bankalardan, %6' sının ticaret ve sanayi odasından, % 2,8' inin KOSGEB' den, % 5,6' sının da diğer yerlerden edindiği görülmektedir.

Tablo 92: İşletmelerin Basel II Kapsamında Kabul Edilmesi Ön Görülen Teminatlardan En Çok Hangisinin Kullanıldığına İlişkin Bulgular		
	f	%
Nakit – Altın	57	54,8
Hisse senedi	1	1,0
Tahvil	2	1,9
Yatırım fonları	5	4,8
Borçlanma senetleri	39	37,5
TOPLAM	104	100,0

Katılımcıların 7'si bu soruya cevap vermemiştir. Basel II' nin kabul ettiği teminat türlerinden % 54.6'sı nakit ve altını, % 1.0'ı hisse senedini, % 1.9'u tahvili, % 4.8'i yatırım fonlarını, % 37,5'i borçlanma senetlerini kullanmakta olduğunu belirtmiştir.

Tablo 103: İşletmelerin Basel II'ye Uyum Sürecinde Teknik İdari Mali Danışmanlık Ve Bilgi Desteği Almayı Düşünüp Düşünmediklerine İlişkin Bulgular		
	F	%
Evet	77	70,0
Hayır	33	30,0
TOPLAM	110	100,0

Katılımcıların 1' i bu soruya cevap vermemiştir. Katılımcıların büyük bir kısmı (%70) Basel II' ye uyum sürecinde danışmanlık almayı düşünmekte olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 24: İşletmelerin Basel II Uygulamasına Geçiş Aşamasında Teminat Sorunlarının Çözümünde Kamu Otoritelerinden Destek Beklentilerine İlişkin Bulgular		
	F	%
Evet	109	99,1
Hayır	1	,9
TOPLAM	110	100,0

Katılımcıların 1'i bu soruya cevap vermemiştir. %99.1'i teminat sorunlarının çözümünde kamu otoritelerinden destek beklemekte olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 25: İşletmelerin Basel II' nin Öngördüğü Teminat Yapılarını Oluşturabilme Durumlarına İlişkin Bulgular		
	F	%
Evet	86	78,2
Hayır	24	21,8
TOPLAM	110	100,0

Katılımcıların 1'i bu soruya cevap vermemiştir. %78.2'si Basel II'nin öngördüğü teminat yapısını oluşturabileceklerini ifade ederken, %21,8'i henüz oluşturamayacaklarını belirtmiştir.

Tablo 26: İşletmelerin Basel II Uyum Sürecinde Alınması Gereken Önlemlerden Biri Esas Faaliyet Konusunda Çalışmak Olduğunu Bilip Bilmediklerine İlişkin Bulgular		
	f	%
Evet	97	88,2
Hayır	13	11,8
TOPLAM	110	100,0

Katılımcıların 1'i bu soruya cevap vermemiştir. %88.2'si Basel II sürecinde ana faaliyet konularında çalışmak istediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 27: İşletmelerin Basel II Uyum Sürecinde Sermaye Yapılarını Güçlendirebilme Durumlarına İlişkin Bulgular		
	F	%
Evet	98	89,1
Hayır	12	10,9
TOPLAM	110	100,0

Katılımcıların 1'i bu soruya cevap vermezken 110'unun %89,1'i sermaye yapılarını güçlendirebileceklerini ifade ettikleri görülmüştür.

Tablo 28: İşletmelerin Kurumsallaşmaya Ne Zaman Geçebileceklerine İlişkin Bulgular		
	F	%
Hazırız	20	18,0
1 Yıl	30	27,0
2 Yıl	33	29,7
3 Yıl	15	13,5
4 Yıl ve daha uzun	13	11,7
TOPLAM	111	100,0

Katılımcıların (Kurumsallaşma ile işletme yönetiminin profesyonel kişilerce yönetilmesi algılanmaktadır) % 18'i kurumsallaşmışken, % 27'si bir yıl içinde, % 29,7'si iki yıl içinde, %13,5'i üç yıl içinde, % 11,7'si dört yıl içinde kurumsallaşabileceklerini belirtmişlerdir.

Tablo 29: İşletmelerin Uluslararası Standartta Şeffaf Mali Tablolar Hazırlayabilme Durumlarına İlişkin Bulgular		
	F	%
Zaten hazırlıyoruz	23	20,7
1 yıl	33	29,7
2 yıl	37	33,3
3 yıl	12	10,8
4 yıl ve daha uzun	6	5,4
TOPLAM	111	100,0

Katılımcıların % 20,7'si uluslararası standartlarda şeffaf mali tablolar hazırlıyorken, %29,7' si bir yıl içinde, %33,3' ü 2 yıl içinde, %10,8'i üç yıl içinde %6,4'ü de 4 yıl ve daha uzun sürede hazırlayabileceklerini belirtmişlerdir.

Tablo 30: Basel II Hakkında Bilginin Olup Olmaması İle Yöneticinin Eğitim Seviyesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Bulgular										
	Yöneticinin eğitim seviyesi									
	İlkokul		Lise		Üniversite		Y.Lisans/ Doktora		TOPLAM	
	F	%	f	%	F	%	f	%	f	%
Evet	10	9,3	47	28,8	52	52,5	2	33,3	111	29,5
Hayır	98	90,7	116	71,2	47	47,5	4	66,7	265	70,5
TOPLAM	108	100,0	163	100,0	99	100,0	6	100,0	376	100,0

Katılımcılardan Basel II ile ilgili bilgisi olan yöneticilerin daha çok üniversite ve üstü eğitim düzeyine sahip olanların olduğu görülmektedir. İlk ve orta dereceli eğitim düzeyine sahip olan yöneticilerin ise bilgi sahibi olmadıkları görülmektedir.

Tablo 31: Basel II Hakkında Bilginin Olup Olmaması İle İşletmelerde Finansman Sorunlarının Çözümünde Kaynak Sorunu Yaşanıp Yaşanmadığına İlişkin Bulgular												
	İşletmelerde finansman sorunlarının çözümünde kaynak sorunu yaşıyor mu?											
	Hiç Yaşanmıyor		Kısmen Yaşanıyor		Ara Sıra Yaşanıyor		Sık Yaşanıyor		Sık Hep Yaşanıyor		TOPLAM	
	f	%	F	%	f	%	F	%	f	%	f	%
Evet	7	23,3	36	27,7	50	31,6	17	30,9	1	25,0	111	29,4
Hayır	23	76,7	94	72,3	108	68,4	38	69,1	3	75,0	266	70,6
TOPLAM	30	100,0	130	100,0	158	100,0	55	100,0	4	100,0	377	100,0

Basel II ile ilgili bilgi sahibi olmayan işletmelerin genelde kaynak sorunu yaşadıkları görülmektedir. Konuyla ilgili bilgi sahibi olan KOBİ'lerin kaynak bulmada güçlük yaşama oranları daha düşüktür.

Tablo 32: Basel II Hakkında Bilginin Olup Olmaması İle İşletmelerin Banka Kredisi Kullanma Durumlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular												
	Banka kredisi kullanıyor musunuz?											
	Hiç kullanmıyoruz		Gerektiğinde kullanıyoruz		Bazen kullanıyoruz		Sık sık kullanıyoruz		Sürekli kullanıyoruz		TOPLAM	
	f	%	f	%	F	%	F	%	f	%	f	%
Evet	2	5,4	40	26,3	39	30,0	24	53,3	6	50,0	111	29,5
Hayır	35	94,6	112	73,7	91	70,0	21	46,7	6	50,0	265	70,5
TOPLAM	37	100,0	152	100,0	130	100,0	45	100,0	12	100,0	376	100,0

Basel II ile ilgili bilgi sahibi olanların, gerekse de bilgi sahibi olmayanların banka kredisi kullandıkları görülmektedir.

Tablo 33: Basel II Hakkında Bilginin Olup Olmaması İle İşletmelerin Mevcut Bankalardan Kullandıkları Kredinin Euro Cinsinden Tutarına İlişkin Bulgular								
	Mevcut bankalardan kullandığımız kredinin euro cinsinden tutarı nedir?							
	100.000 € dan az		100.000-1.000.000 € arası		1.000.000 € dan fazla		TOPLAM	
	f	%	f	%	F	%	F	%
Evet	55	23,7	48	52,7	4	36,4	107	32,0
Hayır	177	76,3	43	47,3	7	63,6	227	68,0
TOPLAM	232	100,0	91	100,0	11	100,0	334	100,0

Basel II ile ilgili bilgi sahibi olan işletmelerin banka kredisini daha çok 100.000 - 1.000.000 € arası tutarlarda tercih ettikleri görülmektedir.

Tablo 34: Basel II Hakkında Bilginin Olup Olmaması İle İşletme Büyüklüklerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular												
	İşletmenizde çalışan sayısı kaçtır?											
	1 - 9		10-49		50-99		100-150		151-250		TOPLAM	
	f	%	f	%	F	%	F	%	f	%	f	%
Evet	42	17,9	46	44,2	16	57,1	6	60,0	0	0	110	29,3
Hayır	192	82,1	58	55,8	12	42,9	4	40,0	0	0	266	70,7
TOPLAM	234	100,0	104	100,0	28	100,0	10	100,0	0	0	376	100,0

Orta ölçekli işletmeler Basel II ile ilgili bilgi sahibi iken, küçük ölçekli işletmelerin büyük bölümünün bilgi sahibi olmadıkları görülmektedir. Anket katılımcılarından 100 – 150 arasında eleman çalıştıranların %60' ı, 1-9 arasında eleman çalıştıranların %82,1' inin Basel II ile ilgili bilgi sahibi olmadıkları görülmektedir.

Tablo 35: Basel II Hakkında Bilginin Olup Olmaması İle İşletmelerdeki Yönetimin Kim(ler) Tarafından Yürütüldüğüne İlişkin Bulgular												
	İşletmenizde yönetim kim(ler) tarafından yürütülmektedir?											
	Ortaklar tarafından		Aile fertleri tarafından		Profesyonel yöneticiler tarafından		Aile fertleri ve ortaklar tarafından		Aile fertleri ve profesyonel yöneticiler tarafından		TOPLAM	
	F	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Evet	34	33,0	39	18,3	12	70,6	10	58,8	16	59,3	111	29,4
Hayır	69	67,0	174	81,7	5	29,4	7	41,2	11	40,7	266	70,6
TOPLAM	103	100,0	213	100,0	17	100,0	17	100,0	27	100,0	377	100,0

Profesyonel yöneticiler tarafından yönetilen işletmelerin %70,6'sının Basel II hakkında bilgi sahibi olduğu sonucuna ulaşılrken, aile fertleri tarafından yönetilen işletmelerin %81,7'sinin Basel II hakkında bilgi sahibi olmadıkları görülmektedir.

Tablo 36: Basel II Hakkında Bilginin Olup Olmaması İle İşletmelerin Kredi Kullanımında Karşılaştıkları Güçlüklerin Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular										
	Kredi kullanımında karşılaştığımız güçlükler nelerdir?									
	Geri ödeme güçlüğü		Kredi maliyeti yüksekliği		Teminat gösterme zorluğu		Öz sermaye yetersizliği		TOPLAM	
	f	%	f	%	F	%	F	%	f	%
Evet	6	10,5	54	10,5	20	34,8	19	34,5	99	30,5
Hayır	51	89,5	101	65,2	38	65,5	36	65,5	226	69,5
TOPLAM	57	100,0	155	100,0	58	100,0	55	100,0	325	100,0

Kredileri geri ödemede güçlük çeken işletmelerin büyük bölümünün Basel II ile ilgili bilgisi olmayan işletmeler olduğu görülmektedir. Konu ile ilgili bilgisi olanlar %10,5'iken, bilgisi olmayanların %89,5 olduğu görülmektedir.

Tablo 37: Basel II Hakkında Bilginin Olup Olmaması İle İşletmelerin Sermaye Yapılarının Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular										
	Sermaye yapınız nasıldır?									
	Tamamen özkaynak		Ağırlıklı olarak özkaynak		Ağırlıklı olarak yabancı kaynak		Eşit olarak özkaynak ve yabancı kaynak		TOPLAM	
	f	%	f	%	F	%	f	%	F	%
Evet	25	15,2	75	39,3	5	62,5	5	38,5	110	29,3
Hayır	139	84,8	116	60,7	3	37,5	8	61,5	266	70,7
TOPLAM	164	100,0	191	100,0	8	100,0	11	100,0	376	100,0

Tamamen özkaynak ve ağırlıklı olarak özkaynak kullanan işletmelerin çoğunun Basel II ile ilgili bilgi sahibi olmadıkları görülmektedir. Sermaye yapıları tamamen özkaynaktan oluşan olan işletmelerin %84,8'i, ağırlıklı olarak özkaynak kullananların da %60, 7 sinin Basel II hakkında bilgi sahibi olmadıkları görülmektedir.

Tablo 38: Basel II Hakkında Bilginin Olup Olmaması İle İşletmelerin Yıllık Toplam Cirolarına (Euro Olarak) İlişkin Bulgular										
	Yıllık toplam cironuz (Euro olarak) Ne kadardır?									
	100.000 € dan az		100.000-1.000.000 € arası		1.000.001-5.000.000 € arası		5.000.001 50.000.000 € arası		TOPLAM	
	f	%	f	%	F	%	f	%	f	%
Evet	27	13,7	64	45,1	16	57,1	4	50,0	111	29,6
Hayır	170	86,3	78	54,9	12	42,9	4	50,0	264	70,4
TOPLAM	197	100,0	142	100,0	28	100,0	8	100,0	375	100,0

1.000.000 – 5.000.000€ aralığında ciroya sahip olan işletmelerin %57.1'i Basel II ile ilgili bilgi sahibi olan işletmelerden oluşurken,, 100.000€'dan daha az ciroya sahip işletmelerin %86,sı Basel II hakkında bilgi sahibi olmayan işletmelerden oluşmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın yapıldığı bölgede faaliyet gösteren KOBİ'lerin büyük bölümünün söz konusu düzenlemenin içeriği hakkında bilgi sahibi olmadıkları tespit edilmiştir. Bilgi sahibi olan işletmelerinde mevcut bilgilerinin yetersiz düzeyde olduğu ve bu süreçte uyum sorunu yaşayacakları görülmektedir.

Basel II Düzenlemesi sonrasında teminat kullanımı ile ilgili olarak gerekli düzenlemelerin yapılmaması durumunda kredi maliyetlerinde artışlar olabilecektir. Yabancı kaynaklar içerisinde banka kredilerinin payı yüksek olanlar diğer işletmelere göre daha yüksek risklerle karşılaşabileceklerdir. Basel II hakkında bilgi sahibi olan KOBİ'lerin büyük bölümünün kredi derecelendirme konusunda bilgi sahibi olmaları önemlidir.

KOBİ'ler Basel II Düzenlemesi'nin uygulamaya girmesiyle birlikte meydana gelecek değişimlerden olumsuz etkilenmemeleri için aşağıda belirtilen hususları dikkate almaları yararlı olabilecektir.

Basel II'nin öngördüğü değişiklikleri takip etmeleri ve konuyla ilgili bilgi sahibi olmaları gerekmektedir. Konuyla ilgili olarak meslek odaları, sanayi ve ticaret odaları, KOSGEB gibi kuruluşlar işletme yöneticilerini bilgilendirmeye yönelik eğitim çalışmaları düzenlemelidir. İşletmelerin bünyesinde eğitim seviyesi daha yüksek personel istihdam etmeleri yararlı olabilecektir.

Basel II Düzenlemesi'nin perakende portföyde yer alan işletmelere uygulanacak olan %75 risk ağırlığının işletmelere ilgili otoritelerce anlatılmasının yarar sağlayacağı düşünülmektedir

Finansal kaynaklarını stok finansmanında kullanan işletmelerin maliyetleri düşürmek üzere bu kaynakları yaşanan alacak tahsili güçlüklerini çözmek üzere alacak finansmanına yönlendirmeleri uygun olabilecektir.

Bankalar ile hiç çalışmayan işletmelerin günümüz koşullarında bankalardan hizmet almaya başlaması gerekmektedir.

Sonuçlar incelendiğinde işletmelerin perakende portföyde yer aldıkları için eleman sayıları, kullanılan kredi tutarı ve cironun artışı sağlamak ve daha profesyonel bir yapı oluşturmak için birleşmeleri önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- ARAS, Güler (2005), “Basel II Uygulamasının KOBİ'lere Etkileri ve Geçiş Süreci”, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Friedrich Elbert Vakfı ve Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalıştayı, İstanbul.
- BABUŞCU; Şenol (2005), Basel II Düzenlemeleri Çerçevesinde Bankalarda Risk Yönetimi, 4C Basım, Ankara.
- BIS (2006) Comparison Between the 1999 and 2006 versions of the Core Principles Methodology-Basel Committee, Basel 2006, 14.
- BDDK (2004), Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu: “Sermaye Ölçümü ve Sermaye Standartlarının Uluslararası Düzeyde Uyumlaştırılması (Yeni Basel Sermaye Uzlaşısı) Gözden Geçirilmiş Düzenleme (Türkçe Çeviri)”, http://www.bddk.org.tr/turkce/basel/basel/BaselIICevirisi-14102005-16_19.pdf
- CANDAN, H., A. ÖZÜN (2006) Bankalarda Risk Yönetimi ve Basel II, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- CEYLAN A., T. KORKMAZ (2010), Sermaye Piyasası ve Menkul Değer Analizi, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa.
- DUMANOĞLU, S., N. ERGÜL (2009), “Basel II'nin KOBİ'ler Üzerindeki Muhtemel Etkileri”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı:43, 112-122.
- KALAYCI Ş., M. KAYA (2009), “Basel II'nin KOBİ'ler Üzerine Etkisi ve KOBİ'lerin Farkındalıklarına Yönelik Bir Araştırma”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı:43, 97-111.
- KINIK, Tevfik (2006), Basel II'nin Sermaye Piyasalarına, Etkisinin Değerlendirilmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KÜÇÜKÖZMEN, Coşkun (2006). “Basel II, Blok-3: Bilgilendirme Yoluyla Şeffaflığın Artırılması ve Piyasa Disiplininin Sağlanması”, http://www.finanskulup.org.tr/html/makale/coşkun_küçük_Özmen_2.html, (Erişim Tarihi, Temmuz 2009).
- SEZER, Hasan (2006), “Basel II'nin KOBİ'lere Etkisi” Basel II ve KOBİ'ler Çalışma Grubu, Bankacılar Dergisi (58)
- TEKER S., E. BOLGÜN VE B. AKÇAY (2006), “Banka Sermaye Yeterliliği; Basel II Standartlarının Bir Türk Bankasına Uygulanması”, Elektronik sosyal Bilimler dergisi, 2005 www.e-sosder.com/dergi/1204-TEKER.pdf.
- UTKU B.D., A. DÖNMEZ, K. YÜCE (2009) BASEL II : KOBİ'ler Açısından Bir Değerlendirme 181-197
- YAYLA M., T. KAYA (2005) BASEL II, Ekonomik Yansımaları ve Geçiş Süreci, BDDK Araştırma Dairesi Raporu, 2005/3.